

Turinys

Įvadas • 9

I d a l i s • 23

Antikinis ir šiuolaikinis olimpizmas kaip socialinė kultūrinė vertybė. Priešaušris. Olimpinės idėjos ir jų užuomazga Lietuvoje. Organizuoto sporto sąjūdžio pradžia. Lietuva pirmojo olimpinio starto išvakarėse. Pirmasis olimpinio sporto etapas, 1918–1940 metai

1924–1940 metai • 53

Pirmasis Lietuvos olimpinio sporto etapas
Nuo „Fraternitas Lituanica“ iki olimpinio sąjūdžio ištakų. Įkurta Lietuvos sporto lyga. Pirmieji olimpiniai startai. Paryžiaus žaidynių pamokos. Pralaimėjimai, prilygstantys pergalei

1924–1928 metai • 67

Povandeninė ledkalnio dalis VIII olimpiados žaidynėse. Laiškai: Kaunas–Paryžius–Sankt Moritzas–Ženeva–Lozana–Amsterdamas–Kaunas. Sankt Moritzo II žiemos olimpinės žaidynės. Amsterdame IX olimpiados žaidynės. Kęstutis Bulota – pirmasis žiemos žaidynių olimpietis. Olimpiniam ringe – boksininkas Juozas Vinča

1928–1932 metai • 87

Lengvų etapų nebuvo. Antanas Jurgelionis atsisako posto. Į X pasaulio vasaros žaidynes – šešiolika Lietuvos kandidatų. Amerika buvo per toli. Kodėl Lake Placid, kodėl Los Andželas

1932–1936 metai • 103

Kliūtys olimpinio sąjūdžio kelyje. Naujas vadovas – kitas darbo stilius. Berlyno pamokos ir Lietuvos tautinės olimpiados idėja. Algirdas Vokietaitis atranda Praną Lubiną. Kaip dalyvauti nekviestam

1936–1940 metai • 113

Tekančios Saulės šalis – be olimpinės saulės. Lietuvos tautinė olimpiada: dvi medalio pusės. Sportas ir diplomatijos vingiai. Pabūklams griaudžiant, mūzos nutyla

Antrasis Lietuvos olimpinio sporto etapas, 1940–1988 metai.

Startai su svetima vėliava

1940–1944 metai • 123

Olimpizmo idėjoms nelieka vietos. Už geležinės uždangos – nežinia. Keičiasi TOK prezidentai, keičiasi politika

1944–1948 metai • 133

Kantrybės ir atkaklumo mokykla. Pasaulio stadionuose – be rekordų. Tyla prieš audrą. Avery Brundage'o olimpizmo filosofija. Vilčių ir stiprybės šaltinis

1948–1952 metai • 141

TSRS olimpinis komitetas veržiasi į tarptautinę olimpinę šeimą. Europos krepšinio čempionams atimta teisė dalyvauti ketvirtajame žemyno čempionate. Valstybės politika – didelio meistriskumo sportininkų ugdymas. Išvykų į užsienį filtrai. Apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos olimpinius komitetus TOK prezidentas neužsimena

1952–1956 metai • 163

Nuo Helsinkio iki tolimojo Melburno. Dalyvavimas žaidynėse – tai jau didelis laimėjimas. Geležinė uždanga ir ką žada ateitis. Avery Brundage'o fenomenas. Profesionalus „neprofesionalų“ rengimas

1956–1960 metai • 170

Už sportą be politikos. Romoje – siurprizų, rekordų ir netikėtumų lietus. Olimpinė Lietuva. Pakilimo laikotarpis. Spartakiada – masiškiausias renginys. Pirmenybė – olimpiniam sportui. Skausminga krepšinio kartų kaita

1960–1964 metai • 179

Roma ir Tokijas. Olimpinė ramybė remiasi darbais. „Pasaulis vienas – olimpiada!“ Keletas faktų apie subtilius sporto ir meno santykius. Startuoja pirmosios parolimpinės žaidynės. Nutautinimo kelias neturi ateities

1964–1968 metai • 189

Žaidynės su sombrerais. Mintys skambant svetimam himnui. Ringe – Lietuvos boksininkai. Galingi irkluotojų yriai. Olimpinis Modesto Paulausko debiutas

1968–1972 metai • 195

Iki istorinio lūžio – dvidešimt metų. Brangiausia amžiaus statyba. Aukšiniai Lietuvos olimpiečių startai. Žaidynes sudrebinęs įvykis. Vlado Česiūno drama. Naujų vėjų nuojauta

1972–1976 metai • 203

Laikas reikalauja pasikeitimų. Kuo skiriasi socializmo profesionalai nuo kapitalistų. Michaelis Morisas Killaninas – naujasis TOK prezidentas. Sportas komercijos varžtuose. Lietuvos olimpiečių auksas, sidabras ir bronzas

1976–1980 metai • 211

Sporto mokslas į pagalbą olimpiečiams. Mūsų sistema – jautrumas ir dėmesys. Kodėl į Maskvą atvyko ne 12 tūkstančių olimpiečių. Tiek aukso dar nebuvo. Visos aukštumos įveikiamos

1980–1984 metai • 219

Olimpizmas netaps politikos įkaitu. TOK vairą perima Juanas Antonio Samaranchas. TSRS NOK skelbia boikotą. Sarajevas mums dovanoja pirmąjį aukso medalį žiemos olimpinėse žaidynėse. Naujo, trečiojo, olimpinio etapo priešaušryje

1984–1988 metai • 227

Seulo žaidynės – netikrumo kryžkelėje. TOK prezidento sprendimai – be kompromisų. Mūsų olimpiečiai viršijo drąsiausias prognozes. Kurią vietą užimtume būdami laisvi. Įkurtas Tarptautinis parolimpinis komitetas. Paskutinį kartą su svetima vėliava

III d a l i s • 239

Trečiasis Lietuvos olimpinio sporto etapas, 1988–2008 metai.
Nepriklausomybė. Išlaisvintos iniciatyvos žingsniai

1988–1992 metai • 251

Sudėtingiausias olimpinio sąjūdžio laikotarpis. Istoriniai 1988 metų gruodžio 11-osios sprendimai. Trys strateginiai tikslai. Dirbome fronto sąlygomis. Erškėčių kelias: nuo Tauro kalno iki Loanos, Berlyno, Albertville'io ir Barselonos. Į kovą dėl medalių stoja ir Lietuvos parolimpiečiai

1992–1994 žiemos olimpinės žaidynės – 1996 metai • 287
Pakeista žiemos olimpių žaidynių vykdymo tvarka. Mūsų laukia Lillehammeris. Olimpiadų šimtmečio žaidynės, pralenkusios visus rekordus. „Atlantoje bus mažai Lietuvos, būkite ten visa Lietuva!“ Antrąsyk krepšininkų bronza. TOK vadovas – visuomet tarp kūjo ir priekalo. „Fair Play“ – kilnus sportinis elgesys. Olimpių dienų tradicija. 1988 metų ilgio simbolinė mylia

1996–1998–2000 metai • 309

Žingsniai į kitą epochą. Išvykome neprąšę leidimo. Nagano žiemos olimpinės žaidynės. Skambus paskutinis XX amžiaus akordas. Ką paliudijo pilietinio ugdymo akcija

2000–2002–2004 metai • 323

Tikslas – įamžinti olimpiečių žygius. Tarnystė olimpiniam sportui. Nuo Paryžiaus iki Atėnų – dvidešimt olimpiados ciklų. Tamsūs baltosios olimpiados atspalviai. 45-ieji iš 202-iejų. Simona Krupčkaitė nusiteikusi toliau kovoti dėl stipriausios planetos dviratininkės titulo

2004–2006–2007 (2008) metai • 339

Svarbi Olimpinės chartijos eilutė. Kliūtys ugnies kelyje. Kolektyvinė atsakomybė – jokios atsakomybės. Pekine nuspręsta vykti į Pekiną. LTOK atsakomybės našta ir didžiavimasis sportininkų rezultatais

Olympic Lithuania in 1918–2008: Turning points, Stages, World Contexts. Summary • 375

La Lituanie olympique 1918–2008 : fractures-étapes-contexte mondial. Résumé • 383

Олимпийская Литва 1918–2008 г.г.: изломы, этапы, мировые контексты. Резюме • 391

Literatūra • 399

P r i e d a i • 409

Susirašinėjimo su Paryžiaus 1924, Amsterdamo 1928, Sankt Moritzo 1928, Los Andželo 1932 metų olimpinių žaidynių organizaciniais komitetais dokumentai • 410

LTOK atkūrimo idėja ir jos įgyvendinimas. Pirmieji LTOK atkūrimo žingsniai. Atkuriamojo suvažiavimo protokolai, rezoliucijos, veiklos programa, LTOK, Latvijos OK ir Estijos OK sutartys, laiškai TOK, pareiškimai, faksimilės, fotografijos, sporto darbuotojų prisiminimai ir kiti įdomesni Baltijos šalių sporto organizacijų bendros veiklos dokumentai • 428

Trumpa atkurtojo Lietuvos tautinio olimpinio komiteto veiklos bei įvykių chronologija (1988–2008) • 529

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto Vykdomojo komiteto nariai • 552

LTOK komisijos, komitetai ir asociacijos • 555

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto 1992–2008 metų pajamų ir išlaidų suvestinė • 557

Lietuvos sportininkai – olimpinių žaidynių čempionai • 558

Lietuvos sportininkai – olimpiadų žaidynių prizininkai • 583

Lietuvos sportininkai – žiemos olimpinių žaidynių prizininkai • 588

Lietuvos sportininkų iškovoti olimpiadų žaidynių medaliai • 588

Lietuvos olimpiečių 1924–2008 metų matrikula • 590

Lietuvos sportininkai olimpinėse žaidynėse 1924–2008 m. • 615

Lietuvos sportininkų dalyvavimo 1992–2008 m. olimpinėse žaidynėse rodikliai • 616

Lietuvos sporto teisėjai olimpinėse žaidynėse • 617

- Geriausiai 1956–2008 m. Lietuvos sportininkai
(pagal rinkimų rezultatus) • 618
- Lietuvos sportininkų dalyvavimas ir iškovoti medaliai Europos
jaunimo olimpiniuose festivaliuose • 620
- Lietuvos, Latvijos ir Estijos sportininkų iškovoti medaliai
olimpiadų žaidynėse • 622
- Lietuvos, Latvijos ir Estijos sportininkų iškovoti medaliai žiemos
olimpinėse žaidynėse • 623
- Lietuvos olimpinių sporto šakų federacijų narystė
tarptautinėse federacijose • 624
- Lietuvos sporto organizacijų atstovai
tarptautinėse organizacijose • 627
- Apdovanojimai • 629
- Olimpiados žaidynės 1896–2008 m. • 632
- Žiemos olimpinės žaidynės 1924–2006 m. • 633
- Olimpiniai kongresai • 634
- Tarptautinio olimpinio komiteto sesijos • 635
- Nacionaliniai olimpiniai komitetai pagal žemynus • 637
- Asmenvardžių rodyklė • 640*
- Santrumpos • 654*